

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
FACULTAS IURIDICA
KATEDRA TRESTNÉHO PRÁVA A KRIMINOLÓGIE

**Posudok oponenta habilitačnej práce v habilitačnom konaní doc. JUDr. Jána Šantu,
PhD., LL.M., MBA v odbore trestné právo**

Rozhodnutím predsedníčky Vedeckej rady Právnickej fakulty univerzity Trnavskej univerzity doc. JUDr. Marianny Novotnej, PhD., univ. prof. som bol podľa § 76 ods. 11 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedeckopedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor v znení neskorších predpisov a na základe uznesenia Vedeckej rady Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty VR TU PF č. 13/2023 zo dňa 1.12.2023 vymenovaný za oponenta habilitačnej práce v habilitačnom konaní doc. JUDr. Jána Šantu, PhD., LL.M., MBA odbore trestné právo. K žiadosti o vypracovanie posudku bola priložená príslušná dokumentácia.

Posudzovaná zhoda originality habilitačnej práce (18,38%). V súlade s uvedenými skutočnosťami podávam tento **oponentský posudok**.

Autor habilitačnej práce doc. JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA (ďalej len „habilitant“) si vybral tému „Virtuálne meny – trestnoprávne aspekty“ na základe vlastnej žiadosti. Z hľadiska zvolenej témy habilitačnej práce možno uviesť, že habilitant si zvolil aktuálnu tému. Aktuálnosť témy habilitačnej práce možno zvýrazniť tým, že virtuálne meny sú témou, ktorá zasahuje do oblasti ekonomiky, trestného práva, ale aj informačných technológií. Ide tak o prierezovosť zvolenej témy, ktorá ju robí zaujímavou a aktuálnou z pohľadu súčasnosti (napr. príprava na digitálne euro). Habilitant si teda vybrala tému, ktorá je teoreticko-metodologicky pomerne široko rozpracovaná najmä v zahraničnej odbornej literatúre.

Pre potreby spracovania habilitačnej práce habilitant využil znalosti z oblasti práva EÚ, trestného práva a finančného práva. Tejto skutočnosti zodpovedá aj koncepcia posudzovanej práce, ktorá je rozčlenená do troch kapitol. V úvodnej kapitole habilitant

zameral pozornosť na vymedzenie teoretických otázok a ekonomickým aspektov virtuálnych mien v legislatíve Európskej únie a Slovenskej republiky. V druhej kapitole habilitant charakterizoval procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami. V tretej kapitole habilitant skúmal aktuálnu trestnú činnosť spojenú s virtuálnymi menami. Svoje zistenia a námety habilitant vyjadril v závere habilitačnej práce.

Z formálneho hľadiska možno konštatovať, že habilitačná práca predstavuje 162 strán textu spolu so zoznamom použitých zdrojov. Za nedostatok formálneho členenia práce považujem, že habilitant jednotlivé kapitoly nedostatočne členil a neoddelil viaceré skúmané okolnosti (napr. problematika zaistenie virtuálnej meny (§ 96d TP) v kapitole s názvom „2.1 Procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami v právnej úprave Slovenskej republiky“ je témou, ktorá by si zaslúžila samostatnú podkapitolu). Z hľadiska zoznamu použitých zdrojov absentuje prehľad judikatúry a právnych predpisov. Habilitačná práca obsahuje rozsiahlu zahraničnú bibliografiu, s ktorou habilitant pracuje v texte a aj pomocou nej vedecky rozoberá zvolené témy a problematiku práce (metóda komparácie a vyvodzovania čiastkových záverov).

Z hľadiska obsahu habilitačnej práce habilitant analyzuje legislatívne a ekonomické aspekty virtuálnych mien v legislatíve Európskej únie a Slovenskej republiky, aktuálnu trestnú činnosť spojenú s virtuálnymi menami a procesnoprávne aspekty trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami. Ťažiskovými pojmami v práci sú virtuálna mena alebo kryptomena a blockchain. Virtuálnu menu viaceré právne normy v podstate zhodne definujú ako digitálnu reprezentáciu hodnoty, ktorá môže byť obchodovaná a slúži ako jednotka zúčtovania, úložisko hodnoty, nemá ale status legálneho platidla. Nie je vydávaná ani garantovaná žiadnou legislatívou a uvedené funkcie spĺňa dohodou medzi jej užívateľmi. Blockchain je technológia (distribúovaná decentralizovaná databáza), ktorá uchováva záznamy o transakciách chránené proti externým a interným zásahom. Ide o základnú technológiu, na ktorej funguje drvivá väčšina kryptomien. Obsahom tejto časti habilitačnej práce je tiež priblíženie právnych noriem, ktoré pojem virtuálna mena v slovenskom právnom poriadku zakotvujú, a to Trestný zákon, Trestný poriadok, zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku, zákon č. 431/2002 Z. z. v platnom znení o účtovníctve, zákon č. 595/2003 Z. z. v platnom znení o dani z príjmov a živnostenský zákon č. 455/91 Zb. v platnom znení. Dôraz je tak kladený na trestnoprávne aspekty virtuálnych

mien, prioritne hmotnoprávne, s uvedením množstva kazuistík a tiež na procesnoprávne aspekty súvisiace s ich vyšetrovaním a zaistovaním virtuálnych mien (§ 96d TP).

Habilitant pri spracovaní zahraničných prípadov o.i. subsumuje daný skutkový stav do slovenský reálií a vyvodzuje čiastkové závery vo vzťahu k otázkam trestnej zodpovednosti a skutkovej podstate trestného činu. Napríklad na strane 89 - 90, kde sa zaoberá kurióznym prípadom odcudzenia kryptomien v hodnote 600 miliónov dolárov z platformy Poly Network (august 2021), keď doteraz neznámy hacker sám nadviazal dialóg s tímom developerov, od ktorých mu bola ponúknutá odmena v hodnote 500-tisíc dolárov v prípade, že takto získané kryptomeny vráti. Hacker následne odmenu odmietol a z vlastnej iniciatívy vrátil všetky odcudzené kryptomeny okrem 33 miliónov dolárov v stablecoine Tether, ktoré boli zmrazené poskytovateľom tejto kryptomeny. Podľa slov hackera jeho motiváciou neboli ekonomické dôvody, ale snaha poukázať na nedostatky a takýmto spôsobom zlepšiť bezpečnosť platformy Poly Network. Developerský tím reagoval verejným vyjadrením, že odmenu je stále ochotný poslať a hackerovi dokonca ponúkol práce hlavného bezpečnostného poradcu Poly Network. Podľa habilitanta by však takýto páchatel' mohol byť v podmienkach SR aj v prípade vrátenia virtuálnej meny tresne zodpovedný, hoci by sa stupeň závažnosti takýchto trestných činov podstatne znižovala (napr. trestný čin krádeže podľa § 212 Trestného zákona, podvodu podľa § 221 Trestného zákona, legalizácia výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 až § 234 Trestného zákona a tiež niektoré z tzv. počítačových trestných činov zakotvených v § 247 až § 247d Trestného zákona).

Po obsahovej stránke možno vyzdvihnúť skutočnosť, že autor sa zamerl na vymedzenie pojmu virtuálne aktívum, ktoré sa mu zdá byť správnejšie, pretože absencia znakov typických pre definíciu akejkoľvek meny (euro, dolár, koruna a pod.) nemôže byť tak správny pojem virtuálna mena (s. 154). Toto aktívum by tiež definoval v Občianskom zákonníku, aby sa tak predišlo jeho možnému nejednotnému ponímaniu a len výkladom definovaného ako iná peniazmi oceníteľná hodnota. Habilitačná práca, aj jej záver obsahuje množstvo informácií z rôznych vedných oblastí (ekonomika, právo, informačné technológie) a na odbornú verejnosť kladie nároky vo vzťahu k rozhl'adenosti v daných odboroch, aby pochopila aspekty trestnej činnosti, ktorá bude mať aj v podmienkach Slovenskej republiky rastúcu trajektóriu. Záver práce je tak podnetný a obsahuje mnohé návrhy de lege ferenda, ktoré stoja za zamyslenie, a ktoré stoja aj pred zákonodarcom v rámci úvah upraviť otázky kryptoaktív, ktoré ešte stále nie sú v právnom rámci upravené dostatočne. Tu si dovoľím konštatovať, že Slovenská republika je malý hráč a veľká úloha bude stáť v otázke regulácie aj pred orgánmi EÚ. Možno raz to bude aj v právomoci Európskej prokuratúry (EPPO)

vyšetrovať tento druh trestnej činnosti. V tejto súvislosti vyvstáva aj otázka vzniku digitálneho eura, ktoré bude predstavovať digitálnu formu hotovosti, a s ktorým sa budú spájať aj riziká spojené s digitálnym virtuálnym svetom. Tieto otázky, ktoré vzniknú v blízkej budúcnosti už práca nerozoberá, čo považujem za jej nedostatok, ale aj výzvu do budúcnosti pre habilitanta.

Záver

Doc. JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA v habilitačnej práci „Virtuálne meny – trestnoprávne aspekty“ preukázal aj odborné aj teoretické znalosti, ako aj schopnosť využívať tvorivo vedecké metódy práce.

Posudzovaná habilitačná práca spĺňa kritéria vyžadované pre tento druh práce.

Z týchto dôvodov odporúčam, aby doc. JUDr. Jánovi Šantovi, PhD., LL.M., MBA na základe predloženej habilitačnej práce a po jej úspešnej obhajobe bol udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore trestné právo.

Otázka:

Aké sú osobitosti dokazovania trestnej činnosti páchanej v spojitosti s virtuálnymi menami (napr. oblasť znaleckého dokazovanie).

V Bratislave 15.1.2024

prof. JUDr. Ing. Adrián Jalč, PhD

doc. JUDr. Radovan Blažek, PhD.
Katedra trestného práva, kriminalistiky a kriminológie
Právnická fakulta UK
Šafárikovo nám. 6
P.O.BOX 313
810 00 Bratislava

OPONENTSKÝ POSUDOK na habilitačnú prácu

doc. JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA: Virtuálne meny - trestnoprávne aspekty

Predloženú prácu som si dôkladne preštudoval a po jej celkovom zhodnotení podávam nasledujúci posudok:

1. Výber témy:

Autor si zvolil mimoriadne aktuálnu tému, ktorá predstavuje v súčasnosti kľúčovú tému boja proti ekonomickej kriminalite a najmä boja proti cezhraničnému a organizovanému zločinu. Ide o tému, ktorá v podmienkach Slovenskej republiky, ale aj v podmienkach svetových doposiaľ nie je dostatočne prebádaná, pretože kryptomeny predstavujú fenomén na pokraji právnej regulácie. Právne predpisy túto problematiku neupravujú, alebo ju upravujú len veľmi okrajovo, pretože kryptomeny fungujú viackrát menej bez ingerencie štátov a bez toho, že by vôbec bolo želané, aby štáty do fungovania tohto systému zasahovali. Práve z tohto dôvodu je prístup oficiálnych orgánov moci k informáciám o pozadí fungovania týchto mien veľmi problematický a samotní aktéri tohto systému sa snažia robiť všetko preto, aby pred oficiálnymi orgánmi čo najviac zneprehľadnili spôsob fungovania tohto systému. Aj z tohto dôvodu je prístup k hodnoverným a pravdivým informáciám o týchto systémoch virtuálnych mien sťažený a aj pre vedeckú prácu náročný. Z uvedeného dôvodu je mimoriadne oceneľný výber témy autorom, ktorý možno pokladať za výzvu pre spracovanie, pretože pri tejto téme musí byť ťažiskom nevyhnutne zahraničná literatúra.

2. Systematika, rozsah a formálne náležitosti:

Predložená práca je vypracovaná na 162 stranách a autor ju rozčlenil do 3 hlavných kapitol. Z hľadiska rozsahu ide o vyhovujúcu prácu, ktorá zohľadňuje ako terminologické a všeobecné legislatívne aspekty, tak aj trestnoprávne aspekty, a to jednak z hľadiska hmotného práva, ako aj procesného práva.

Z hľadiska základných štrukturálnych náležitostí kvalifikačných prác v práci absentuje predhovor, ktorý však niektoré pokyny k formálnym náležitostiam záverečných prác uvádzajú ako fakultatívnu náležitosť práce. Inak je práca z hľadiska základných formálnych prvkov vyhovujúca.

Z hľadiska formálnej úpravy práce do budúcnosti odporúčam nevynechávať riadky medzi poznámkami pod čiarou, čo nebýva štandardný spôsob úpravy poznámok pod čiarou a zbytočne to umelo zväčšuje rozsah práce.

Z hľadiska systematiky práce mi v práci nedostatočne akcentuje autorova metodika práce, ktorá nie je dostatočne predstavená ani v abstrakte, ani v úvode práce, čo sa následne prejavilo určitými nedostatkami v celej systematike práce, čo vysvetľujem v ďalších častiach posudku.

Medzi formálne nedostatky práce patrí, že niektoré nadpisy sú uvedené iba skratkou (FATF, NFT), ktorá nezainteresovanému čitateľovi spôsobuje ťažšiu orientáciu v práci a v zmysle formálnych náležitostí pre úpravu záverečných prác by sa v nadpisoch zásadne skratky vyskytovať nemali.

Ďalším problémom je tiež skutočnosť, že autor používa na niektorých miestach v odkazoch pod čiarou názvy smerníc aj v anglickom jazyku, hoci práca je napísaná v jazyku slovenskom. Vzhľadom na skutočnosť, že všetky smernice EÚ sú oficiálne publikované aj v slovenskom jazyku, domnievam sa, že odkazy mali byť v slovenčine (napr. odkaz č. 23, 24).

Ďalším formálnym problémom je, že autor na niektorých miestach neuvádza dostatočne citácie textu, hoci ide o priamu citáciu z iného zdroja (napr. na str. 24), pričom odkaz nachádzame až nižšie v rámci ďalšieho textu a nie je dostatočne zrejmé, že sa jedná v celom texte danej strany aj s príslušným priamo citovaným textom o text, ktorý pochádza z toho istého zdroja (poznámka č. 23).

Trochu väčším problémom je nedostatočné definovanie používaných pojmov. Práca uvádza napr. termín „AML smernice“, „piata AML smernica“, pričom tieto termíny spravidla pri prvom použití nemajú patričné vysvetlenie, resp. oficiálne pomenovanie danej smernice/smerníc nie je pri danom termíne uvedené. Aj keď ide v určitom odbornom kruhu o „známe“ pomenovania, práca však predstavuje vedecké dielo, ktoré musí dodržiavať vedecké štandardy, pričom zásadou vedeckej práce musí byť používanie pojmov, ktoré by mali svojimi označeniami byť presné a dostatočne jednoznačné, aby nevzbudzovali pochybnosti o tom, čo daný pojem označuje.

Niektoré nadpisy sú nedostatočne výpovedné a čitateľ si nevie predstaviť, čo bude obsahom danej podkapitoly. Napr. nadpis 1.3 „Európska únia“ považujem za nedostatočne charakterizujúci obsah podkapitoly a bolo by ho potrebné rozvinúť. Podobne názvy „k niektorej ďalšej aktuálnej trestnej činnosti ...“, resp. „niektoré ďalšie trestnoprávne aspekty...“ a pod.

Vo vzťahu k formálnym náležitostiam práce uvádzam, že práca obsahuje neuveriteľné množstvo skratiek, ktoré však nie sú definované na jednom mieste, ale priebežne v rámci textu, niektoré navyše oneskorene, niektoré zasa duplicitne na rôznych miestach práce, čo nezainteresovanému čitateľovi značne sťažuje orientáciu v práci a vyhľadanie príslušnej skratky v texte práce. Do budúcnosti by bolo

v takomto prípade potrebné zaradiť do práce zoznam skratiek, kde by všetky skratky boli prehľadne uvedené a vysvetlené.

Takisto čo sa týka formálnych náležitostí, je neželané, ak autor predkladá prácu ako svoju habilitačnú prácu, teda ako jeden autor, aby sa na str. 61 vyskytol pojem „poznámka autorov“, čo pramení zo skutočnosti, že predkladaná práca je časť monografie pôvodne dvoch autorov. Napriek tomu si mal autor takéto drobné „formálne chybičky“ ustrážiť a nemalo by sa to v práci objaviť.

3. Obsahová stránka:

Prvá kapitola predstavuje úvod do problematiky a ponúka základné informácie o svete virtuálnych mien a o prehľade legislatívy, ktorá sa tohto fenoménu týka, a to jednak na úrovni Európskej únie a jednak v Slovenskej republike. Táto časť predstavuje asi 1/3 rozsahu práce.

Kapitola je zameraná najprv na vysvetlenie základných pojmov súvisiacich s kryptomenami, zároveň autor vysvetľuje aj samotný pojem „virtuálna mena“ a tiež fungovanie finančného trhu na burzách s finančnými aktívami. Prevažne ide o definície v anglickom jazyku. Trochu neštandardne autor používa názvy pod rôznymi skratkami, ktoré však nedostatočne vysvetľuje, alebo ich vysvetľuje oneskorene. Napr. pojem FATF sa objavuje po prvýkrát na str. 10, avšak definícia sa nachádza až na str. 13, aj to len v slovenskom jazyku, čiže pôvod skratky „FATF“ a to, že ide o pôvodnú skratku „Financial Action Task Force“, sa čitateľ nedozvie v celej práci. Týmto je práca následne nedostatočne zrozumiteľná. Do budúca autorovi odporúčam použiť pri vysvetlení skratky jej skutočné znenie v pôvodnom jazyku, z ktorého je skratka vytvorená a až následne uviesť „preklad“ tohto názvu do slovenského jazyka. Zároveň napríklad skratka „ICO“ je definovaná najprv v poznámke č. 6, následne aj v texte práce na str. 14, čo je takisto z pohľadu oponenta neželaná duplicita. Rovnako pojem „fiat meny“ sa použije prvýkrát na str. 10, ale vysvetlený je na str. 11. Do budúca pre prehľadnosť práce je potrebné definovať pojmy (skratky) pri ich prvom použití a vždy iba raz.

Následne je vysvetľovaná súčasná regulácia virtuálnych mien a obchodovania s nimi na úrovni EÚ.

Na str. 31 som zachytil nesprávne označovanie aktov Európskej únie neúplnými označeniami, z čoho vyplýva nejednoznačnosť tohto textu, tiež v prípade predpisu „MiFID II“ na tejto strane je chybné označenie „nariadenie“, hoci ide o „smernicu“ č. 2014/65. Aj keď na iných miestach práce je označenie správne, v práci úrovne habilitačnej práce by sa takáto chyba nemala vyskytovať. Domnievam sa však, že kľúčovým problémom je neúplné označenie názvov predpisov. Citovanie akýchkoľvek prameňov Európskej únie aj v prípade ich zjednodušeného označenia v texte, by malo byť sprevádzané ich úplným a korektným označením napr. v poznámke pod čiarou, no minimálne raz by sa mal vyskytnúť v práci kompletný názov, najlepšie pri prvom použití tohto predpisu a ďalej používať jednotné označenie, resp. jednotnú skratku a nie na každom mieste práce použiť na ten istý predpis inú skratku (raz ako „MiFID II“, inde ako „Smernica č. 201/65“ a pod.).

Na str. 31 začína druhý odsek formuláciou „daný pojem“, hoci v predchádzajúcom odseku sa písalo o „nariadení“. Hoci z ďalšieho textu je zrejmé, že autor mal (zrejme) na mysli pojem „DLT“, táto úvaha o tom, aký „pojem“ autor v tomto odseku definuje, je ponechaná na implicitnej úvahe čitateľa, čo nie je z vedeckého hľadiska správne. Tento odsek mal jednoznačne uviesť, aký pojem sa ide definovať. Práca tak na niektorých miestach postráda pre čitateľa zrozumiteľnosť a plynulý tok textu.

Na str. 34 začína hneď prvý odsek formuláciou „Konkrétne sa jedná o výnimky, ...“, pričom prepojenosť s predchádzajúcim textom nie je jasná. Nie je jasné, čo mal „konkretizovať“ tento odsek, keď začína návetím, akoby sa mala rozpisovať úvaha z predchádzajúceho textu. Text práce je v tomto odseku nezrozumiteľný a nenadväzuje dostatočne na predchádzajúci výklad.

Celkovo je v texte kapitoly veľmi ťažké pri jednotlivých odsekoch odlišiť, či sa ešte rozvíja stále výklad k tej istej téme, alebo sa začína nová téma, pretože autor nijako graficky neoddeľuje jednotlivé myšlienkové bloky. Táto problematika sa týka najmä strán 35 a 36, kde nie sú dostatočne oddelené nové myšlienky, autor spomína aj Veľkú Britániu a USA, čo ani nepatrí pod nadpis „Európska únia“.

Posledná časť prvej kapitoly sa venuje legislatíve v SR, ktorá súvisí s vyššie rozpracovanou európskou legislatívou. Aj tu pokračuje nejasný výklad v niektorých odsekoch – štvrtý odsek na str. 37 začína slovami „Predmetnou novelizáciou § 5 ods. 1 písm. o), p) § 9 písm. l), n), o) došlo ...“ Autor neuvádza označenie novelizácie ani konkrétneho zákona, ktorý bol novelizovaný a toto si musí späťne čitateľ „dohľadať“ ešte v prvom odseku celej podkapitoly na predchádzajúcej strane. Domnievam sa, že správny vedecký výklad by mal byť vždy nesporný a preto nemôže nútiť čitateľa, aby po prečítaní niekoľkých odsekov sa musel pri čítaní neustále vracieť k predchádzajúcim pasážam a hľadať v nich „prapôvod“ a kontext aktuálne rozpracovanej myšlienky. Minimálne mal autor uviesť po príslušných paragrafoch aspoň označenie „citovaného zákona“, dokonca medzi číslami paragrafov absentuje akékoľvek prepojenie spojkou alebo čiarkou. Rovnako neuvádza, čo je v predmetných paragrafoch, až neskôr na str. 38 uvádza, že došlo k rozšíreniu „povinných osôb“ podľa zákona č. 297/2008 Z. z., avšak prepojenosť s predchádzajúcim textom je problematická. Text práce musí obsahovať jednoznačný výklad spracovanej problematiky a čitateľ musí vedieť sledovať myšlienky autora bez toho, že by musel sám mať kompletnú znalosť o obsahu predmetného zákona. Na týchto miestach práce sa bohužiaľ čitateľ bez príslušného zákona nedokáže orientovať.

Opäť je aj v tejto časti kapitoly badateľný prechod medzi jednotlivými spracúvanými zákonmi bez toho, že by boli tieto myšlienkové celky nejak oddelené, alebo aspoň v úvode podkapitoly vymenované zákony, ktoré sa rozpracúvajú v tejto podkapitole. Podkapitola v podobe súvislého jednoliateho textu tak stráca prehľadnosť, pretože autor tu rozpracúva postupne množstvo zákonov.

Autor sa v tejto časti práce pomerne rozsiahlo venuje úvahám o možnosti zdanenia príjmov plynúcich z transakcií s virtuálnymi menami, pričom túto analýzu možno považovať za chvályhodnú, aj keď jej komparačná časť s inými krajinami presahuje rámec názvu podkapitoly. Zaujímavé je tiež spomenutie rozsudku Súdneho dvora EÚ o tom, že na virtuálne meny nemožno aplikovať DPH. Tiež

možno vyzdvihnúť snahu autora o definovanie virtuálnej meny v kontexte „vecí“ v zmysle Trestného zákona.

Druhá kapitola sa zameriava na procesnoprávne aspekty virtuálnych mien. Celá kapitola tvorí cca 25 strán.

Prvá podkapitola obsahuje procesné nástroje obsiahnuté v Trestnom poriadku. Autor však pomerne nepochopiteľne začína výklad opäť pojmovým vymedzením virtuálnej meny v Trestnom zákone, čo už bolo obsahom výkladu na str. 46-47, preto opätovným výkladom presne tých istých skutočností na str. 60-61 dochádza k neželanej duplicite. Autor mal tento výklad uviesť len na jednom mieste práce a na druhom len odkázať, kde je táto problematika už v práci rozoberaná. Ďalšiu duplicitu nachádzame na str. 67 a str. 37-38 pri rozoberaní obsahu zákona č. 297/2008 Z. z.

Ďalšia podkapitola druhej kapitoly sa venuje medzinárodnej spolupráci pri boji s trestnou činnosťou spojenou s virtuálnymi menami a procesnoprávnym aspektom boja s touto trestnou činnosťou v zahraničí. Táto kapitola obsahuje primárne výklad o súkromných spoločnostiach, ktoré sa zaoberajú analýzou transakcií spojených s virtuálnymi menami najmä v prostredí USA. Táto kapitola je však viac zameraná opätovne na technické výklady, než na procesnoprávne nástroje, ktoré by využívali orgány činné v trestnom konaní v rámci svojej práce. V kapitole nachádzame aj niektoré v praxi zaevidované trestné činy spojené s krádežami virtuálnej meny a chronológiu najdôležitejších udalostí týchto prípadov aj so zapracovaním výsledkov „výšetovania“ (ak sa to tak dá nazvať) tejto veci súkromnými spoločnosťami.

Od str. 78 sa autor zmieňuje o medzinárodnej spolupráci. Za nedostatok tejto časti práce považujem, že hoci je pojem „medzinárodná spolupráca“ súčasťou názvu tejto podkapitoly, o medzinárodnej spolupráci sa dozvedáme len na 5 stranách tejto podkapitoly a k tejto pasáži práce nie je priradená ani jedna citácia z odbornej literatúry alebo nejakého citovaného zdroja.

Tretia kapitola sa zaoberá vybranými aspektmi trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami. Táto kapitola sa začína úvodnou časťou, ktorej obsah je trocha kontroverzný, pretože obsahuje rôzne informácie, ktoré sú takej „všehochuti“, časť z týchto informácií by som označil ako patriacu do úvodu práce, časť do predchádzajúcich kapitol. Minimálne výklad od str. 87, posledný odsek, ide o problematiku úzko súvisiacu s predchádzajúcou druhou kapitolou, konkrétne podkapitolou 2.2 a z hľadiska systematiky by sa to skôr hodilo k tomuto výkladu, resp. spojiť oba tieto texty na jednom mieste práce.

Následne od podkapitoly 3.1 nachádzame v práci rôzne zaevidované a známe prípady trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami, prevažne zo zahraničia. Pre našu právnu kultúru je blízky prípad z Českej republiky. Autor záverom podkapitoly uvádza eventuálne posúdenie uvedenej trestnej činnosti v zmysle Trestného zákona SR. Obdobným spôsobom je spracovaná aj podkapitola 3.2. Tieto podkapitoly sú napísané prístupnejšie pre čitateľa, obsahujú aj výklady súvisiacich technických pojmov (napr. phishing, deepfake, rug pulls a iné).

V súvislosti s podkapitolou 3.3 sa opäť vyskytol už spomínaný problém definovania a výkladu pojmov, ktoré už boli predmetom predchádzajúceho výkladu (napr. KYC, hardvérová + softvérová peňaženka, ransomvér a pod.). Ako bolo uvedené už skôr, takýto duplicitný, resp. neskorý výklad obsahu pojmu, je neželaný. Informácie obsiahnuté v tejto podkapitole sú čiastočne všeobecnejšieho charakteru a zaslúžili by si byť spojené do jedného celku s informáciami uvádzanými v úvode tejto kapitoly, pretože na oboch miestach sa napr. autor venuje podielu kriminality na transakciách s virtuálnymi menami, konkrétne str. 86 a 110.

Podkapitola 3.4 sa zameriava na legalizáciu výnosov z trestnej činnosti spojenej s kryptomenami. Podkapitola 3.5 sa venuje Darkwebu, o ktorom už však bola zmienka aj v podkapitole 3.3. Podkapitola 3.6 sa venuje financovaniu terorizmu a jeho súvisu s virtuálnymi menami.

Trochu nesystematicky vyznieva podkapitola 3.7, označená ako „NFT“, ktorá sa však priamo nevenuje trestnej činnosti, je skôr opäť technologickou podkapitolou, ktorá obsahuje viac informácií o fungovaní NFT, než o protiprávnej činnosti, o čom už boli zmienky v ostatných častiach práce a vyčlenenie uvedeného „problému“ na tomto mieste práce je trochu nesúladné s ostatnými podkapitolami tejto tretej kapitoly. Domnievam sa, že z hľadiska prehľadnosti práce by bolo potrebné sústrediť všetky informácie o určitom „fenoméne“ na jedno miesto a to jednak vysvetlenie uvedeného pojmu z technickej stránky a následne zakomponovanie právnych, resp. protiprávných aspektov. Opäť pripomínam na tomto mieste ťažšiu prehľadnosť práce.

V podkapitole 3.8 je spomínaný krach burzy FTX a ďalšie prípady, ktoré sa týkajú problémov protiprávnej činnosti v rámci sveta virtuálnych mien.

Takisto trochu nesystematicky vyznieva podkapitola 3.9, ktorá má len z strany a venuje sa výkladu „počítačovej kriminality“. Vzhľadom na skutočnosť, že celá problematika počítačovej kriminality by dokázala obsiahnuť ďalšiu habilitačnú prácu, ostáva otázkou, čo vlastne vo vzťahu k ostatným kapitolám mala táto podkapitola priniesť.

Takisto podkapitola 3.10 s názvom „Ransomvér“ obsahuje informácie, ktoré zrejme mali byť spojené s informáciami o tomto fenoméne na iných miestach práce, napr. z podkapitoly 3.3.

Za významnú časť tejto kapitoly považujem podkapitolu 3.13, ktorá sa venuje protiprávnym konaniam v spojení s virtuálnymi menami v Slovenskej republike.

4. Použitá literatúra a citácie:

Autor pracoval s rozsiahlym množstvom literatúry, ide o domáce i zahraničné pramene, veľa zo zahraničných zdrojov je z internetu. Napriek tomu mám však výhrady k citovaniu internetových článkov, pri ktorých absentuje uvedenie dátumu posledného prístupu k predmetnému zdroju, pretože niektoré odkazy už aktuálne nie sú funkčné. Zároveň aj články z internetu by mali byť identifikované menom autora a dátumom zverejnenia, aby bolo zrejmé, kedy tieto články boli publikované.

Takisto považujem za problém, že niektoré zdroje uvádzané v použitej literatúre nie sú ani raz citované v texte práce. K tomuto zrejme došlo z dôvodu, že habilitačná práca je publikovaná ako časť pôvodnej monografie, pričom autor zrejme opomenul aktualizovať zoznam použitej literatúry, ktorá sa pôvodne vzťahovala k dielu ako celku. Do budúca si autor musí ustrážiť takúto štandardu vedeckej práce a buď aj tieto zdroje odcitovať v predloženej práci alebo ich z použitej literatúry vypustiť.

V práci nachádzame 175 citačných odkazov, čo považujem za vyhovujúci počet citácií. Zhoda pri kontrole originality je takisto vyhovujúca – 18,38 %.

5. Záver:

Predložená práca po obsahovej stránke spĺňa vedecké štandardy, autor preukázal, že dokáže ucelene spracovať konkrétnu tému, práca obsahuje veľa originálneho a nového, predstavuje v podmienkach SR ťažšie dostupné informácie, ku ktorým sa snaží podať patričný výklad. Práca je nesporným prínosom pre slovenské vedecké prostredie, kde vyplňa medzeru v oblasti problému virtuálnych mien, ktoré predstavujú prierezovú tému v oblasti informatiky, ekonomiky, ale aj trestného práva.

Problémom práce je najmä fakt, že je trochu ťažkopádna a na niektorých miestach nezrozumiteľná z dôvodu, že autor svoje myšlienky nedostatočne pretransformoval aj do kontinuity textu a myšlienkového prepojenosti jednotlivých častí do jednoliateho textu. Niektoré informácie sú doslova „rozhádzané po celej práci“, iné sú spracúvané duplicitne na viacerých miestach, niektoré podkapitoly pôsobia izolovane a nedostatočne participujú na vytvorení súvislého textu, ktorý by mal pochopiteľnú systematiku.

Je zjavné, že autor problematiku ovláda a je v nej „doma“, práve z tohto dôvodu mu trochu unikol správny výkladový mechanizmus, ktorým by predmetnú zložitú tému podal čitateľovi. Okrem už uvádzanej ťažšej prehľadnosti a zlej systematiky na mnohých miestach sú akoby „biele miesta“ pri výklade, ktoré dokáže vyplniť len autor svojimi vlastnými vedomosťami, práca však tieto „prepojujúce informácie“ žiaľ na mnohých miestach neobsahuje a čitateľ sa tak v niektorých výkladoch stráca, pretože nemá úplné informácie k danému problému na jednom mieste. Toto inak kvalitnej práci uberá na hodnote, pretože pre nezainteresovaného čitateľa neobsahuje informácie prehľadne a systematicky usporiadané pre patričné pochopenie problematiky.

Z hľadiska formálneho práca vykazuje množstvo drobných nedostatkov popísaných na stránkach tohto posudku, ktoré síce nepovažujem za natoľko zásadné, aby bránili udeleniu titulu „docent“ kandidátovi, avšak vrhajú negatívne svetlo na celkovú úroveň predloženej práce a práca zrejme vyžadovala od autora, aby si ju ešte raz dôsledne po sebe prečítal. Napriek niektorým vytýkaným nedostatkom (formálne a systematické chyby) odporúčam, aby autorovi bol po úspešnej habilitačnej prednáške a obhajobe habilitačnej práce udelený titul „docent“ v odbore „trestné právo“.

6. Otázky:

1. Aké úpravy by ste navrhli v Trestnom zákone pre efektívnejší boj s trestnou činnosťou spojenou s virtuálnymi menami?
2. Aké sú Vaše návrhy na zlepšenie boja proti trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami vo vzťahu k medzinárodnej justičnej spolupráci?

V Bratislave, dňa 12.01.2024

doc. JUDr. Radovan Blažek, PhD.

prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.
Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Šafárikovo nám. č. 6
P.O.BOX 313
810 00 Bratislava

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Šafárikovo nám. č. 6
P.O.BOX 313
810 00 Bratislava

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu doc. JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA
„Virtuálne meny – trestnoprávne aspekty“

Menovacím dekrétom komisie habilitačného konania vedenou som bol vymenovaný za oponenta habilitačnej práce doc. JUDr. Jána Šantu, PhD., LL.M., MBA „Virtuálne meny – trestnoprávne aspekty.“

Publikácia sa venuje komplexnej analýze problematike virtuálnych mien s primárnym zameraním na ich trestnoprávne aspekty, čo predstavuje tému vysoko aktuálnu vzhľadom na rozmach kriminality spojenej s online priestorom. Práca predstavuje hĺbkové prepojenie teoretických a praktických východísk, pričom okrem trestnoprávných aspektov autor v práci obsiahol aj aspekty ekonomické, pričom dôkladná pozornosť bola venovaná aj aktuálnej legislatíve.

V prvej kapitole autor definuje základné pojmy pre zreteľné pochopenie tejto problematiky. Autor tu vymedzuje základné pojmy súvisiace spájané s virtuálnymi menami ako kryptomena, blockchain, stablecoin, altcoin, ale zároveň čitateľovi ponúka aj úvod do terminológie ekonómie, čo vytvára priestor pre lepšie pochopenie fungovania virtuálnych mien. Súčasť prvej kapitoly je aj dôkladná charakteristika trhu virtuálnych mien, práca

s aktuálnou nadnárodnou či vnútroštátnou legislatívou ako aj vyzdvihnutie role Európskej únie v súvislosti s reguláciou virtuálnych mien.

Druhá kapitola sa zameriava na procesnoprávne aspekty trestnej činnosti virtuálnych mien. Autor tu pritom zahrnul rozmer vnútroštátnym, s primárnym zameraním na inštitúty zakotvené v Trestnom poriadku, ako aj rozmer nadštátny, v rámci ktorého sa zamerával aj na medzinárodnú spoluprácu. V rámci tejto časti popisuje aj rôzne metódy odhaľovania machinácií súvisiacich s virtuálnymi menami ako napr. Kryptos či Reactor.

Tretia časť sa obsahovo zameriava konkrétne formy trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami. Autor tu komplexným spôsobom spracoval trestnú činnosť krádeže kryptomien, kryptomenového podvodu, legalizácie výnosu z trestnej činnosti a financovania terorizmu, prepojenie virtuálnych mien a tzv. dark webu či riziká súvisiace NFT ako druhom virtuálnej meny. Významným spôsobom sa zameriava tak isto aj na aspekty počítačovej kriminality v kontexte virtuálnych mien. Autor tak čitateľovi ponúkol komplexné spracovanie rôznych foriem trestnej činnosti. Jedná sa o vysoko prínosnú kapitolu a to v rozmere ochrany možnej budúcej obeť takejto trestnej činnosti ako aj možného efektívnejšieho odhalenia trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami.

Táto práca má dobrú predispozíciu osloviť odbornú i laickú verejnosť nielen v Slovenskej republike, ale i v zahraničí. Je spracovaná prehľadne, jednotlivé kapitoly na seba nadväzujú v logickej štruktúre. Práca neobsahuje formálne nedostatky, ktoré by mali vplyv na jej kvalitu. Téma je z teoretického aj z praktického hľadiska veľmi aktuálna. Na jej systematické a komplexné vedecké spracovanie, na ktoré sa autor podujal, bola aj mimoriadne náročná. S poukazom na cieľ práce autora, ktorý spočíva spracovaní niektorých aspektov virtuálnych mien, popísať pojmy a definície využívané v tejto oblasti a ozrejmiť tiež súčasný stav právnej úpravy dynamicky sa rozvíjajúceho sveta virtuálnych mien s dôrazom na značený trestnoprávny, ako aj ekonomický aspekt tejto problematiky možno konštatovať, že v habilitačnej práci habilitant preukazuje dostatočné vedomosti o tejto problematike, pričom ich spracoval inovatívnym a prínosným spôsobom. Dané je podporené aj výsledkom zhody z protokolu o kontrole originality vo výške 18,38%.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že posudzovaná habilitačná práca doc. JUDr. Jána Šantu, Ph.D. LL.M., MBA „Virtuálne meny – trestnoprávne aspekty“ z hľadiska obsahu, ako aj z hľadiska formálnych náležitostí, spĺňa kritériá pre habilitačné práce, a preto

navrhujem, aby bol doc. JUDr. Jánovi Šantovi, Ph.D. LL.M., MBA po úspešnej obhajobe priznaný vedecko-pedagogický titul docent vo vednom odbore **trestné právo**.

Otázky:

1. Ktorú z jednotlivých foriem trestnej činnosti spojenej s virtuálnymi menami pokladáte za najkritickejšiu?
2. Disponujú podľa Vás predpisy Slovenskej republiky dostatočnými nástrojmi na efektívny boj proti kriminalite spojenej s virtuálnymi menami?

V Bratislave, dňa 12. 01. 2024

.....
prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.

